

REFERAT Miljøudvalget d. 02-05-2022

Møtedato Mandag d. 02. maj 2022 kl. 11:00

Møtested Mødeværelse 6

Deltakere Jørn Lehmann Petersen, A (Fravær), Karsten Byrgesen, D, Michael Nielsen, C, Preben Friis-Hauge, V, Annette Lundgaard, V, Martin Schmidt Konradsen, Ø, Elin Søndergaard, A

Indholdsfortegnelse

Orientering om transportanalyse af råstoffer i Region Syddanmark.....	3
Orientering om projektet "Blue Transition".....	5
Udmøntning af rammen på 10 mio. kr. til implementering af Fremtidens Syddanmark.....	7
Godkendelse af udvidelse af den politiske følgegruppe for Grindsted-forureningerne.....	9
Orientering om aktuelle sager.....	11
Eventuelt.....	12
Næste møde.....	13
Underskriftsside.....	14

Sak 1: Orientering om transportanalyse af råstoffer i Region Syddanmark

21/59908

Resumé

Region Syddanmark har fået udført en ny analyse af råstoftransporten i Region Syddanmark. Analysen indgår i arbejdet med en bæredygtig råstofforvaltning og bidrager med viden om råstoffernes bevægelse mellem regionens delområder samt ud og ind af regionen. Endvidere indeholder analysen en mindre kortlægning af transportstrømmene for oparbejdede råstoffer til betonprodukter, import/eksport af råstoffer til regionens havne samt transporten af byggematerialer og overskudsjord ved byggeri.

Sagsfremstilling

Regionsrådet har både gennem delstrategien for ”Grøn omstilling – klima og ressourcer” og med vedtagelsen af Råstofplan 2020 besluttet at arbejde med et paradigmeskifte for bæredygtig råstofforvaltning. Det vigtigste udgangspunkt for den bæredygtige råstofforvaltning er, at råstoffer ikke er fornybare. Efterhånden som de nuværende udlagte graveområder tømmes, skal nye områder udvælges. Nye graveområder vil til stadighed blive lagt mindre fordelagtige steder, som kan komme til at øge transporten eller optage områder, hvor der f.eks. kan være særlige natur- eller kulturinteresser.

Et at indsætterne i Råstofplan 2020 er, at regionsrådet vil prioritere det fortsatte arbejde med en bæredygtig råstofforsyning. Det skal ske gennem partnerskaber, undersøgelser samt indsamling af ny viden, der er væsentlige skridt mod at accelerere omstillingen til en bæredygtig råstofforsyning.

Derfor er der udarbejdet en analyse af transportstrømmene for råstofferne sand, grus og sten mellem regionens delområder samt ud og ind af regionen. Endvidere indeholder analysen en kortlægning af transportstrømmene for oparbejdede råstoffer til betonprodukter, import og eksport via regionens havne og vurdering af transporten af genbrugsmaterialer og overskudsjord fra byggeprojekter. Analysen bygger videre på en tilsvarende undersøgelse, der blev udarbejdet i 2020, så der nu er et mere stabilt datagrundlag.

Analysen bidrager med viden om, hvor råstofferne bruges i forhold til hvor de indvindes. Det er viden, som kan understøtte den nuværende forsyningsstrategi med selvforsyning inden for fire delområder i regionen og en hensigtsmæssig udlægning af fremtidige graveområder, med det formål at reducere transporten af råstoffer mest muligt. Analysen giver samtidig et billede af, hvor meget regionen forsyner uden for regionen, herunder til udlandet. Analysen redegør på kommuneniveau for, hvor råstofferne indvindes og hvor det anvendes.

Administrationen vil på mødet gennemgå analysens resultater.

Klimavurdering

Analysen i sig selv har ikke betydning for klimaet, men analysens resultater kan bruges til at beregne udledningen af klimagasser ved henholdsvis transportarbejder med råstoffer og slutprodukter som fx betonelementer.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 02-05-2022

Til orientering.

Jørn Lehmann Petersen deltog ikke i sagens behandling.

Sak 2: Orientering om projektet "Blue Transition"

22/20034

Resumé

Administrationen vil på mødet orientere om projektet "Blue Transition".

Sagsfremstilling

Klimatiske forhold har potentiale til at flytte forureninger i jorden og grundvandet. Fremtidens klimaændringer forventes at give flere oversvømmelser og højere grundvandsstand, og for grunde med jordforurening i Danmark kan det betyde, at forureningen i jord og grundvand vil fordele sig på en anden måde og over større områder end i dag. Det er en problemstilling, som regionerne har arbejdet med gennem en årrække, og deltagelse i ansøgningen til EU-projektet "Blue transition" er en naturlig fortsættelse af indsatsen, hvor regionens udfordringer ses i sammenhæng med samfundets øvrige klimatilpasningsudfordringer.

Projektet tager afsæt i problemstillinger i Aabenraa Kommune og særligt i og omkring Aabenraa by. Det forventes, at lokale klimatilpasningsprojekter kan ændre strømningsretning og dybde til grundvandet og dermed påvirke spredning af forurening fra punktkilder som f.eks. gamle renserier eller tidligere lossepladser, som typisk ligger i byområder. Projektets formål er at opbygge et værktøj, der afklarer denne påvirkning, og som gør regionens risikovurderinger klimarobuste.

Region Syddanmark ansøger om projektet i samarbejde med en række danske og tyske parter: Aabenraa Kommune, GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland), Aarhus Universitet (Institut for Geoscience), LIAG (Leibniz-Institut für Angewandte Geophysik) fra Hannover, det lokale spildevand- og forsyningsselskab ARWOS og Sønderjyske Vandløb, hvis deltagelse indebærer involvering af LandboSyd og LHN (Landwirtschaftlicher Hauptverein für Nordschleswig).

Projektets samlede budget kendes endnu ikke, da der blandt partnerne stadig arbejdes med at skaffe yderligere ekstern finansiering. Pt er det samlede budget for Aabenraa Kommune, GEUS og Region Syddanmark på 2.196.800, hvoraf 1.318.100 kr. (60% af det samlede budget) refunderes af Interreg North Sea Programme, hvis ansøgningen går igennem. Region Syddanmark forventer at bidrage til projektet med 450.000 kr. Derudover bidrager yderligere partnere: Aarhus Universitet og LIAG med deres midler til geofysiske undersøgelser.

Administrationen vil på mødet præsentere projektet nærmere.

Klimavurdering

Projektet "Blue Transition" bidrager til realisering af klimastrategiens mål 3 "Mindske negative konsekvenser ved forhøjede vandstande og ekstremvejr". Et af indsatsområderne er udvikling af nødvendige værktøjer til at kunne vurdere behovet for klimatilpasning, og her vil "Blue Transition" bidrage væsentligt.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 02-05-2022

Til orientering.

Jørn Lehmann Petersen deltog ikke i sagens behandling.

Sak 3: Udmøntning af rammen på 10 mio. kr. til implementering af Fremtidens Syddanmark

22/603

Resumé

Det er fastlagt i budgetaftale 2022, at der afsættes en ramme på 10 mio. kr. årligt til at realisere konkrete handlinger i den regionale udviklingsstrategi "Fremtidens Syddanmark". Miljøudvalget drøfter indledningsvis mulige initiativer til udmøntning af rammen til efterfølgende konkretisering.

Sagsfremstilling

Baggrund

Af budgetaftale 2022 fremgår det, at "Aftalepartierne er enige om, at arbejdet med at implementere strategien (dvs. udviklingsstrategien "Fremtidens Syddanmark") skrider godt frem. Strategiperioden udløber i 2023, og aftalepartierne finder det vigtigt fortsat at arbejde målrettet for at indfri strategiens målsætninger og understøtte FN's verdensmål. Aftalepartierne er ligeledes enige om, at de nyudpegede udvalg skal have en grundig introduktion til udviklingsstrategien og tilhørende delstrategier samt en midtvejsstatus på udmøntningen. Det skal danne grundlag for at drøfte tyngden i den videre implementering af udviklingsstrategien".

Af budgetaftale 2022 fremgår det videre, at aftaleparterne inden for den afsatte ramme på 10 mio. kr. er enige om fortsat at prioritere initiativer på klimaområdet, og at udvalgene på det regionale udviklingsområde fremlægger initiativer for regionsrådet. Ligeledes fremgår det, at der af rammen i hhv. 2022 og 2023 afsættes 2 mio. kr. til at støtte teknologiudviklingen i relation til håndtering af store forureninger. Endelig har regionsrådet i 2021 af rammen for 2022 bevilget 2 mio. kr. til gennemførelse af Klimafolkemødet 2022. Der resterer således 6 mio. kr. til udmøntning i 2022.

Dette dagsordenspunkt indeholder proces for og indhold i politisk behandling af den videre implementering af udviklingsstrategien og iværksættelse af nye initiativer under den afsatte ramme i 2022.

De i budgetaftalen nævnte "nyudpegede udvalg" foreslås at være primært udvalget for regional udvikling, men også miljøudvalget samt udvalget for byggeri, indkøb og grøn omstilling.

Tidsplan for sagens behandling

Udvalgenes drøftelse finder sted i to tempi: En indledende drøftelse, hvor udvalgene kommer med forslag til mulige initiativer. Herefter en periode til administrativ sagsbehandling af forslagene, der afsluttes med politisk forelæggelse i hhv. udvalgene og regionsrådet i juni 2022.

Indhold

Som muligt afsat for den indledende drøftelse kan der for det enkelte udvalg opridses nogle overordnede temaer, der ligger inden for det respektive udvalgs ressortområde og som - afhængigt af udvalgets ønsker - kan udmøntes forskelligt. Temaerne for de enkelte udvalg baserer sig på tilkendegivelser, der er kommet til udtryk i de respektive udvalgs foreløbige drøftelser, budgetaftale 2022 samt viden om, hvor samarbejdspartnere har initiativer undervejs, som kunne styrkes via støtte fra Region Syddanmark.

De fleste af de overordnede temaer hører under udvalget for regional udviklings ressortområde, hvilket især skyldes den nye udvalgsstruktur, der placerer ansvaret for hovedparten af delstrategierne under "Fremtidens Syddanmark" i udvalget

for regional udvikling.

I relation til miljøudvalgets ressortområde kan nævnes følgende overordnede tema:

- Borgerrettet udstilling af data om miljø og naturressourcer, herunder viden og grafikker for udlægning af råstofområder.

Det bemærkes, at initiativer inden for ovenstående tema kan ses i sammenhæng med eventuelt andre finansieringskilder.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget en klimavurdering af sagen, idet sagen på nuværende stadie ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget drøfter mulige forslag og ønsker til initiativer under 2022-rammen til implementering af Fremtidens Syddanmark.

At udvalget kommer med forslag til temaer og initiativer, der skal konkretiseres, herunder med budget, med henblik på fremlæggelse til behandling på junimødet.

Beslutning i Miljøudvalget den 02-05-2022

Udvalget drøftede mulige forslag og ønsker til initiativer under 2022-rammen til implementering af ”Fremtidens Syddanmark”. De faldne bemærkninger indgår i det videre arbejde.

Jørn Lehmann Petersen deltog ikke i sagens behandling.

Vedlegg

Bilag 1. Oversigt over mulige temaer for initiativer til udmøntning af rammen på 10 mio. kr. i 2022.pdf

Bilag 2. Oversigt over initiativer til udmøntning af rammen på 10 mio. kr. i 2020, 2021 (og 2022).pdf

Sak 4: Godkendelse af udvidelse af den politiske følgegruppe for Grindsted-forureningerne

18/35422

Resumé

Billund Kommune har anmodet om at få udvidet den politiske følgegruppe for Grindsted-forureningerne, så der fremover sidder fem medlemmer fra kommunalbestyrelsen. Ønsket foreslås imødekommet, samtidig med at der udpeges en ekstra repræsentant fra regionsrådet. Dermed vil følgegruppen fremadrettet bestå af fem repræsentanter fra regionsrådet, såvel som fem repræsentanter fra kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

Regionsrådet og Billund Kommune besluttede i 2018 at nedsætte en politisk følgegruppe for forureningerne efter Grindstedværket i Grindsted By.

Formålet med gruppen er at sikre en helhedsorienteret og koordineret indsats i arbejdet med forureningerne mellem Region Syddanmark og Billund Kommune. Det er et særligt vigtigt fokus at skabe åbenhed om arbejdet og tryghed for byens borgere.

Gruppen bestod oprindeligt af fire regionsrådsmedlemmer og fire kommunalbestyrelsesmedlemmer. Regionsrådsformanden er født medlem og formand for følgegruppen, og på regionsrådsmødet den 24. januar 2022 udpegede regionsrådet de tre regionsrådsmedlemmer, der sammen med regionsrådsformanden repræsenterer Region Syddanmark i følgegruppen.

Billund Kommune anmodede på et møde i den politiske følgegruppe den 7. februar 2022 om at udvide antallet af medlemmer i følgegruppen med yderligere et medlem fra kommunalbestyrelsen, og det blev drøftet at udpege tilsvarende en yderligere regional repræsentant, så parterne fremadrettet har fem medlemmer hver.

I følgegruppen orienterer Billund Kommune og Region Syddanmark gensidigt hinanden om den nyeste viden om forureningerne, undersøgelser, udfordringer og indsatser.

Som led i Finansloven for 2021 har regeringen og dens støttepartier afsat i alt 630 mio. kr. til de ti generationsforureninger – herunder til indsatsen over for forureningsfanen fra fabriksgrunden. Regionen anvender desuden egne midler til opgaven.

Midlerne skal først og fremmest bruges på at skabe grundlaget for, at regionen kan gennemføre en egentlig oprensning af forureningsfanen fra fabriksgrunden ved Grindsted Å i 2025.

Desuden arbejder regionen på at få afklaret risikoen for Grindsted Å/Engsøen fra forureningsfanen fra den gamle losseplads.

Regionens opgaver består derudover blandt andet i:

- Overvågning af værdifuldt grundvand.
- Overvågning i forhold til sikring af boliger mod indeluftproblemer som følge af grundvandsforurening fra fabriksgrunden.
- Etablering og drift af oprensning af forureningsfanen fra fabriksgrunden ved Grindsted Å i 2025.

Kommunens opgaver består blandt andet i:

- Tilsyn og tilladelser i forhold til have- og markvandingsboringer.
- Vurdering af forureningernes betydning for den rekreative anvendelse af udearealer.

Følgegruppen drøfter også eksempelvis fælles tiltag som borgermøder, borgerinddragelse og samarbejde med andre samarbejdspartnere som fx staten.

Følgegruppen mødes efter behov. Region Syddanmark er sekretariat for følgegruppen.

Det indstilles i sagen, at regionsrådet tager positivt imod Billund Kommunes ønske og godkender forslag til opdateret kommissorium samt udpeger et yderligere medlem til følgegruppen for forureningerne efter Grindstedværket i Grindsted By.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Det indstilles, at miljøudvalget anbefaler regionsrådet:

At forslag til opdateret kommissorium godkendes.

At der udpeges et yderligere medlem til følgegruppen for forureningerne efter Grindstedværket i Grindsted By.

Beslutning i Miljøudvalget den 02-05-2022

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Jørn Lehmann Petersen deltog ikke i sagens behandling.

Vedlegg

Opdateret kommissorium for den politiske følgegruppe for Grindsted-forureningerne

Sak 5: Orientering om aktuelle sager

22/603

Beslutning i Miljøudvalget den 02-05-2022

Administrationen orienterede om arbejdet med Grindsted-forureningerne, herunder sundhedsundersøgelse, undersøgelse af den gamle losseplads og borgermøde den 8. juni 2022, samt et givet standsningspåbud vedr. indvinding af sand, sten og grus.

Jørn Lehmann Petersen deltog ikke i sagens behandling.

Sak 6: Eventuelt

22/603

Beslutning i Miljøudvalget den 02-05-2022

Intet.

Jørn Lehmann Petersen deltog ikke i sagens behandling.

Sak 7: Næste møde

22/603

Sagsfremstilling

Næste møde er mandag den 30. maj 2022 kl. 12-14 i regionshuset i Vejle.

Mødeplanen for resten af 2022 er:

- Mandag den 8. august kl. 12-14 - Foreløbig reservation
- Mandag den 5. september kl. 12-14
- Mandag den 3. oktober kl. 12-14
- Mandag den 7. november kl. 12-14
- Tirsdag den 29. november kl. 11-13

Klimavurdering

Der er ikke foretaget en klimavurdering af sagen, idet sagen ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 02-05-2022

Næste møde er mandag den 30. maj 2022 kl. 12.00-14.00 i regionshuset i Vejle.

Jørn Lehmann Petersen deltog ikke i sagens behandling.

Sak 8: Underskriftsside

22/603